

IN EEN SCHEMERUURTJE.

MET GESCHIEDENISJES.

Het gebeurt wel eens dat ik inplaats van te wandelen, na den eten in mijn studeervertrek ga zitten bij het venster, van waar ik een bekoorlijk uitzicht heb op de velden en ons lief gelegen stadje. Links stroomt de IJsel Noordwestwaarts naar Doesborgh en rechts loopt de weg naar Ter Borgh langs mijne woning, een weg die zomer en winter, herfst en lente altijd even schoon en helder is. Bijna dagelijks bewandel ik dien weg, maar dwaal wel eens daarvan af, om mij in de nabijzijnde bosschen bezig te houden met het verzamelen van planten en insecten, iets dat ik niet doen kan wanneer het hard waait of regent. Ik blijf dan teluis en zet mij bij mijn venster, om een uurtje te schemeren, totdat het tijd wordt de lamp aan te steken en mijn gewonen arbeid te hervatten.

Ik zit derhalve bij het venster, zie de wandelaars, arbeiders en landlieden langs mijn huis voorbijgaan, en onwillekeurig rijst bij mij de vraag op: van waar komen zij, waar gaan zij heen? Zijn ze gelukkig of hebben zij met tegenspoeden te worstelen?

Daar zie ik een kar aankomen. Is het wel een kar? Ik weet niet welken naam ik er aan geven moet. 't Is een hooge langwerpige vierkante bak op twee hooge wielen. Die bak is bedekt met een wit en hier en daar gelapt zeil, en aan beide zijden bevindt zich een vierkant venstertje met iets er voor dat op een gordijntje gelijk. Een man, geholpen door een knaap van twaalf of dertien jaren, trekt die kar voort, en dat het hun inspanning kost, bewijst hun nu en dan stil staan, om lucht te scheppen en zich

het zweet van 't aangezicht te wisschen. Achter die kar loopt eene vrouw, die een kind, in doeken gewikkeld, op den arm draagt en af en toe de kar een duwtje geeft, terwijl er nog twee kinderen naast haar loopen, die zich aan hare rokken vasthouden.

Nu ik goed toezie is mij die kar niet geheel onbekend. Op een kwartier afstands van mijn huis (ik woon niet in de stad, maar buiten) op den weg naar Ter Borgh is dicht bij het pad, dat naar een bosch geleidt, een open plek, hier en daar beschaduwd door dennen en eiken, op welke plek ik menigmaal zulk een kar zag staan, soms maanden en weken achtereen, en daar ik er nog al dikwijls voorbijging, kon ik zachtjes aan merken wie er in en uit die kar kwamen. Er bleef voor mij geen twijfel over: die kar was een kermiswagen, en de bewoners daarvan trokken van stad tot stad en van dorp tot dorp, om de kermissen en jaarmarkten te bezoeken, niet zoozeer voor hun plezier, als wel om handel te drijven en hunne waren te verkoopen, b.v. bezems, schuiers, muizenvallen, uitkloppers en dergelijke voorwerpen. Misschien ook om hier en daar op straat kunsten te maken. Telkens wanneer ik dien kermiswagen voorbijging, kreeg ik een gevoel van medelijden met de bewoners daarvan, en vooral met de kinderen, die arme schepseltjes, die in het wild opgroeien en zeker van hunne ouders weinig goeds leeren, althans — tenzij ik mij vergis — niet te weten komen, dat zij een Heiland hebben.

En toen nu die kermiskar langs mijn huis voortgetrokken werd, gevolgd door de moe-

der met hare drie kinderen, ontsnapte mij wederom een zucht en dacht ik niet slechts met weemoed aan het lot van deze, maar ook van zoovele duizenden kinderen, die — vooral in onze groote steden — sedert hunne prilste jeugd aan zooveel ellende bloot staan en ontberingen te lijden hebben, waarvan gij, mijne jonge lezers, u geen begrip kunt vor-

kennen de diepte niet van hunne ellende.

Ik betwijfel dit. Die ongelukkigen hebben immers ook gevoel. Zij hebben oogen, waarmee zij zien kunnen hoezeer hun lot verschilt van dat van andere kinderen, die te huis worden gekoesterd en aan niets gebrek lijden.

Terwijl ik hierover nadacht, kwamen mij op eens voor den geest een paar schilderijen, die op eene tentoonstelling te zien waren. Die schilderijen bestonden uit portretten van kinderen van rijke ouders. Een daarvan stelde eene jonge juffrouw voor in een bosch, die een bloempje in de hand hield en daarmede een vlinder lokte. 't Was alsof de vlinder leefde en begeerig was zich op de bloemen te zetten, terwijl de geheele houding van het meisje en de blik harer oogen te kennen gaf hoezeer zij dit wenschte. De jonge juffrouw was wel eenvoudig gekleed, maar alles wat zij droeg zat netjes en bewees dat zij van rijken huize was, veel schooner dan de plaat het weergeven kon.

Welk een verschil, niet waar, tusschen deze jonge juffrouw en de armoedig gekleede kinderen, die achter den kermiswagen de wijde, wijde wereld in moeten.

Arme kinderen!

En toch hebben zij een Vader in de hemelen, wiens oog hen ziet, en een Heiland, die hen gaarne wil zegenen. Treurig is het dat zij in dezen toestand verkeeren, maar eenmaal zal het blijken waarom

dit geschieden moest. Armoede is geen schande, maar ook geen zegen. Zeer dikwijls is zij een gevolg van de zonde der ouders.

De Weesinrichting te Neerbosch houdt boek van de kinderen, die daarin opgenomen en verpleegd worden, en wie weet hoeveel honderden kinderen daar zijn, die lijden moeten wegens de zonden hunner ouders. Doch God zij geloofd. Hij is ook barmhartig en genadig, en zoo dikwijls ik die inrichting bezoek en de verwaarloosde kinderen zie,

Het kind en de vlinder.

men. Terwijl gij des nachts, wel verzorgd door uwe ouders, in uw bed ligt en gerust kunt slapen, zwerven er duizenden kinderen rond op straat, die geen eigenlijk te huis hebben en den nacht moeten doorbrengen bedelende langs de straat, schreiende van honger en ongemak, om eindelijk onder een brug, op een kruiwagen of op een hoop vodden een weinig rust te zoeken.

Arme kinderen!

Misschien zegt iemand: deze kinderen

die daarin door de liefde van de familie Van 't Lindenhout opgenomen zijn en verzorgd worden, dank ik God, dat er nu voor die ongelukkige schepseltjes een betere toekomst geopend is.

Er zijn echter vele ouders, die wel zeer arm zijn, maar toch hunne kinderen niet op straat zenden, om te bedelen; ouders, die gaarne willen werken, om in de behoefte van hunne kinderen te voorzien, maar die daarin verhinderd worden door de kinderen zelve. Zoo b. v. zijn er moeders, die gaarne uit wasschen of schoonmaken willen gaan, maar die een troepje kinderen tehuis hebben en dezen niet alleen mogen laten. Nu kunnen zij wel de oudsten dier kleine kinderen naar een bewaarschool zenden, maar wat te beginnen met kleine Mietje, die nauwelijks een jaar oud is, of met kleine Trui, die nog niet alleen kan loopen? Met zulk een wichtje zit de moeder verlegen.

Ik logeerde eens bij een vriend, wiens vrouw eene schoonmaakster in dienst had. Toen het 's avonds zeven uur was en de werkster op het punt stond, met een dikken boterham en een pannetje met kliekjes onder haar opgeslagen boezelaar, naar huis te gaan, zei mijn vriend tot haar:

»Hanna, heb je niet een kindje van bijna een jaar?»

»Ja mijnheer, 't is het eenigste dat God mij na mijn mans dood gelaten heeft.»

»En waar is dat kind?»

»In mijn kamertje.»

»Den heelen dag?» was de vraag.

»Ja mijnheer. Waar zal ik haar anders laten? Hier is geen bewaarschool, en mijne buurvrouwen hebben zelve de handen vol met hare eigene kinderen, zoodat zij de zorgen voor mijn kleine Sientje niet op zich kunnen nemen.»

XII.

»Maar hoe doe je dan?»

»Dat zal ik u zeggen. Voordat ik 's morgens tegen acht uur uit werken ga, geef ik haar eerst wat te eten, en dan bind ik haar vast in een laag stoeltje, geef haar een stukje speelgoed, zoen haar wel tien maal op de wangetjes en ga dan uit. Tegen twaalf uur kom ik tehuis, maak haar schoon en zorg dat wij wat te eten krijgen. Als ik dan om half twee hierheen moet, bind ik haar weer vast in haar tafelstoeltje en geef haar een kommetje met stroop, dat in een gat past van het tafeltje.»

Eene crèche.

»En wat doet het kind daarmee?» vroeg mijn vriend.

»Daarin steekt mijn kleine meid haar vingerdje en likt dan de stroop af.»

»Den heelen dag? Van 's middags half twee tot nu toe, tot zeven uur?»

»Ja mijnheer. Zij likt altijd door. Soms slaapt zij er bij in, maar meestal vind ik het kommetje heelemaal leëg. En als ik nu te huis kom, dan . . .»

Meer hoorde ik niet. Maar ik had genoeg gehoord, en mij dunkt, gij die dikwijls ontevreden zijt en meent dat andere kinderen veel gelukkiger zijn dan gij, denk eens aan de duizenden zwervers en aan het kleine Sientje, dat dagen achtereen, gebonden in haar stoeltje, stroop zit te likken.

In sommige groote steden zijn er even-

12

wel ook inrichtingen, waarin zeer kleine kinderen worden opgenomen en verzorgd. Zulke inrichtingen noemt men met een Fransch woord crèches, 't geen eigenlijk beteekent kribben. Moeders, die uit werken gaan, en tijd noch gelegenheid hebben hare kleintjes te verzorgen, brengen dezen naar zulke crèches, en dat ze daar goed verpleegd en opgepast worden kunt gij op plaat 2 zien.

z66 lekker en z66 geurig, dat ik er graag een hapje van genomen had.

»Kom, Daatje,» zei ze tot het meisje, dat in den hoogsten stoel zat, »kom proef eris. 't Is lekker! O zoo lekker!»

En daarbij smakte ze met haar tong, om het geluid na te bootsen, dat men maakt, om hierdoor aan te duiden, dat iets heel lekker smaakt.

Kinderen aan Zee.

Ik heb wel eens zulk een kleine-kinderbewaarschool bezocht, maar was altijd verlegen wat ik met die kindertjes moest spreken. Zij verstonden mij niet en ik hen ook niet. Kleine kinderen van een jaar of twee jaren hebben een bijzondere taal, die men eerst moet leeren. Merkwaaardig is het echter hoe spoedig de juffrouwen, die zich met deze kleintjes belasten, hen verstaan, en hoe ook de kindertjes dadelijk begrijpen wat de juffrouwen zeggen. Ook moest ik het geduld en de liefde bewonderen van de juffrouwen. De juffrouw, die gij op de plaat ziet, had een schotel met haver-de-gort klaar gemaakt en er bruine suiker over heen gestrooid,

Maar Daatje scheen geen trek te hebben in die lekkere haver-de-gort. Te huis kreeg zij ze niet. Moeder gaf haar nooit anders dan aardappelenpap met een scheutje melk.

»Kom, Daatje,» hernam de juffrouw op vriendelijken toon, »hou je mondje eris open!»

»Da lus nie! Lellik. Da bang!»

»Neen, 't is niet leelijk,» zei de juffrouw lachend. »En bang? Waarom? Kijk eris, hoe lekker!»

En nu proefde zij er van, om haar aan te moedigen.

Maar 't hielp niet.

»Da aarpel heb!» zei 't kind.

»Lieve Daatje,» zei de juffrouw, »ik heb

geen aardappelen voor je. Die zijn ook niet half zoo lekker als deze haver-de-gort. Kijk eens wat een boel suiker. Zie je wel dat lekkere klontje! Dat zal ik nu op den lepel doen. Dan krijg je 't ook. Proef nu eens."

Eerst wou Daatje niet, maar de juffrouw hield aan en eindelijk kreeg ze er 't kind toe een hapje te nemen.

"Smaakt dat nu niet lekker?" vroeg de juffrouw, die nu voortging met lepelen.

"Lek! Lek!" riep Daatje, in haar stoeltje huppende.

Toen nu de andere kinderen hoorden dat Daatje het lekker vond, wilden zij er allen van hebben. En zij kregen ook ieder op hun beurt een hapje.

Welk een geduld en welk een liefde! Ik heb altijd gedacht, dat ik veel van kinderen hield, maar bij die juffrouwen schoot ik daarin veel te kort.

Op dezelfde tentoonstelling waarvan ik daar straks sprak hing ook een schilderij, voorstellende kinderen aan zee.

Wanneer de zomer in 't land is, zoeken vele menschen, die het doen kunnen, het zeestrand op, om frissche lucht te scheppen, om versterkt te worden door de inademing der zeedampen, die zeer weldadig werken op sommiger gestel. Maar niet ieder die gaarne eens een paar weken die versterkende zeelucht wil genieten, is daartoe in staat, vooral omdat een verblijf van eenige weken aan het strand veel geld kost. Klagen hierover baat niet. Wat men niet kan mag men ook niet doen, en er zijn nog wel andere wegen om versterking van kracht en gezondheid te verkrijgen, dan langs het strand. De Heer weet wat wij behoeven en kan op Zijne wijs ons de kracht vernieuwen als eens arends.

De Christelijke liefde heeft zich menig offer getroost, om hulpbehoevende, zelfs arme kinderen, die zwak zijn, aan lichaamsgebreken lijden, of aan 't kwijnen zijn geraakt, in de gelegenheid te stellen frissche lucht, gezonde beweging en versterkend voedsel te verkrijgen. In ons land bestaat, b. v. te Zeist, een herstellingsoord voor verzwakte kinderen, *Bethanië* geheeten, waar dergelijke kinderen, voor wie tehuis geen verpleging en de stad-

lucht minder goed is, uitmuntend verzorgd worden en het voorrecht genieten dagelijks de kostelijke geuren en dampen der eiken en dennen in te ademen, 't geen waarlijk heilzaam werkt. Er zijn evenwel lijdende kinderen voor wie een verblijf aan het strand gedurende eenige weken nog beter zou zijn, en om die reden hebben weldenkende menschen en kindervrienden hier en daar in een zeedorp een huis ingericht, waarin plaats is voor dergelijke kinderen, wier ouders geen geld bezitten, om hunne kinderen daarheen te zenden, hoewel er in dezelfde Inrichting ook jonge lijders worden opgenomen, die betalen, zelfs veel betalen, verzekerd als de ouders zijn, dat de kinderen aldaar zich onder uitnemend opzicht bevinden en het daar goed hebben.

Dáár, aan het zeestrand, en in eene inrichting, zooals ik u met weinige woorden heb beschreven, wordt in waarheid gezien, wat ons Spreuken 22 vs. 2 zegt: »Rijken en armen ontmoeten elkander; de Heer heeft hen allen gemaakt." Ik heb het dikwijls aan zulk een badplaats waargenomen, hoe spoedig daar vriendschap gesloten wordt tusschen de kinderen van vermogende ouders en van hen, die door de barmhartigheid aldaar waren gebracht. En als gij nu ons plaatje »Kinderen aan zee" goed beschouwt, zult gij wel eenig onderscheid opmerken tusschen het jonge meisje, dat in een visschersnet en met behulp van twee stokken gedragen wordt, en den knaap. Alle afstand is daar terzij gezet; de kinderen vermaken zich en voelen zich gelukkig.

Hoe goed is toch God, die den mensch opwekt barmhartig te zijn en medelijden te hebben met den nood van anderen!

Ik sla andermaal mijn blik naar buiten. Het is bijna donker geworden, maar toch kan ik nog eenige wandelaars op den weg zien.

Daar komt een troep mannen aan, die vreemd uitgedost zijn. Gedeeltelijk zijn ze als soldaten gekleed, met roode mutsen of appelgroene petten op 't hoofd. Sommigen zijn versierd met een soort van épauletten; anderen dragen roode of zilveren strepen op

den arm. Ik ken die menschen wel. 't Zijn zoogenaamde Bovenlanders. Ieder draagt zijn instrument: klarinet, hoorn, fluit of trompet, terwijl gewoonlijk de groote trom op een sukkeldrafje achteraan komt.

Deze menschen trekken van oord tot oord, van dorp tot dorp en van stad tot stad, en vereenigen zich, na bekomen verlof van den Burgemeester, in eene straat, waar zij dan hunne gaven doen hooren.

Terwijl zij langs mijn huis voorbijtrekken word ik eensklaps met mijne gedachten naar Duitschland verplaatst. Ik wandelde met een vriend in de nabijheid van een dorp, waar bijna alle menschen Roomsch waren. Ik had het ook reeds gemerkt, dat ik mij in eene roomsche streek bevond, want hier en daar zag ik aan den weg, 't zij bij 't begin van een pad, of op een hoogte, een kruis staan, met het beeld des Verlossers daaraan hangende. Ons gesprek liep over deze opgerichte kruisen en wij beoordeelden, ieder naar zijn gevoelen, het goede en min goede van dergelijke teekenen aan den weg. Ik keurde ze niet goed. Mijn vriend echter beweerde, dat het zien op een kruis menigeen van booze gedachten had verlost.

»De menschen hier in deze streek,» zeide hij, »zijn wel, althans het meereendeel, Roomsch, maar toch niet zoë dom-roomsch als elders, in landen waar men aan den weg zoogenaamde heiligen-beelden vindt en de Maria-aanbidding veel grooter is dan hier. Er zijn hier onder de menschen wel eenigen die nog de heiligen aanhangen, doch ook velen, die waarlijk gelooven in Jezus als hun Heiland en niet de heiligen aanbidden, maar Hem en Hem alleen. Ik zal u daarvan een merkwaardig voorbeeld mededeelen. Dicht bij ons hôtel — ik weet niet of gij er op gelet hebt, — staat een huisje aan den voet van den berg. De bewoners zijn eenvoudige landlieden, die hard moeten arbeiden voor hun brood en voor het onderhoud en de opvoeding hunner drie kinderen. Een van die kinderen werd, nu drie weken geleden, ernstig ziek, en de dokter kon geen hoop geven op herstel. Het kind werd zeer zorgvuldig verpleegd door zijne ouders en vooral door zijne oudste zuster, een meisje van acht

jaar. Nacht noch dag week dit meisje van het bed van haar broertje en bespiedde zijn moeilijke ademhaling. Terwijl zij eens bij zijn bed zit en zijn handje vasthoudt, komen er burenen in de kamer, niet slechts om hun deernis te kennen te geven, maar ook om

.. Red mijn broertje! ..

raad uit te deelen. Daar de medicijnen niet schenen te helpen, gaf de een den raad de hulp van den heiligen Jozef; de ander die van de heilige Maagd in te roepen. Ieder had een heilige, aan wien hij de voorkeur gaf. Toen stond een oud man op, die met bewogen stem zeide: »Hier kan geen heilige helpen. Jezus alleen is de ware Heelmeester.

God heeft gezegd: »Roep Mij aan in den nood, en in de ure der benauwdheid zal Ik u verlossen.» En de Heiland heeft ons toegeroepen: »Bid en u zal gegeven worden. Kom tot Mij allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven.» Derhalve, roep Jezus aan en Hem alleen!» Ternauwernood had hij dit gezegd, of het meisje verliet zachtjes de kamer, en buiten gekomen, snelde zij naar het kruis, dat bij het pad stond, klom op een bankje, en de voeten van het

beeld omvattende, riep zij, opwaarts ziende, uit: »O Heere Jezus! Red mijn broertje!»

»En is haar gebed verhoord?» vroeg ik.

»Vraagt gij dat nog? Zie, daar ginds komt het meisje aan, hand aan hand met haar broertje!»

Mijn schemeruurtje is voorbij. De lamp wordt opgestoken; 't gordijn neergelaten en ik zet mij weder aan den arbeid voor mijne jonge vrienden.

HEILIGE PLAATSEN.

Reeds als jongeling had ik groote begeerte eene reis te maken naar het H. Land. Mijn wensch kon echter niet vervuld worden, 't geen zeker zeer goed is geweest. Nu was ook eene reis naar het Oosten ruim vijftig jaren geleden aan grootere zwaarigheden onderhevig dan thans. Heden ten dage reist men veel goedkooper en gemakkelijker en ook minder gevaarlijk. Behoeft men geen geld te ontzien en wil men gebruik maken van de snelste vervoermiddelen, dan kan men de reis van ons land naar Jeruzalem zeer goed binnen veertien dagen afleggen. Maar dan gaat alles in snelle vlucht en krijgt men van de steden en landschappen, die men voorbijstoomt, slechts zooveel te zien als een vogel te zien krijgt, die er over heen vliegt.

Ik heb dus het H. Land, zooals het thans is, niet mogen aanschouwen, en zal maar wachten totdat de puinhoopen zijn opgeruimd, dat gerechtigheid aldaar op den troon zit en alle volken zullen komen en zich nederbuigen voor den Zone Davids, die daar als Koning heerschen zal.

Ik heb mij intusschen te vreden gesteld, en doe het nog, — met veel te lezen wat ons de reizigers van het H. Land verhalen, en daar ik veronderstel, dat er onder mijn jeugdige vrienden velen zijn, die ook belang stellen in dat land der belofte, wil ik hun gaarne een en ander medede-

len van 't geen ik gelezen heb. Voorloopig bepaal ik mij er bij, met hun een blik te doen slaan op de beide steden *Bethlehem* en *Jeruzalem*, minder met het doel een beschrijving te geven van deze steden, dan wel met u in den geest enkele plaatsen te bezoeken, die wij, en niet ten onrechte, met den naam van *heilige plaatsen* bestempelen.

Verplaatst u dan met mij in den geest naar Bethlehem, voor ons, Christenen, zeker de merkwaardigste stad van heel de wereld, daar zij de geboorteplaats is van Hem die gekomen is om zondaren zalig te maken. 't Is een bergdorp, of liever, de stad of 't stadje ligt aan de helling van een berg, en is omgeven van heuvels, vanwaar men een schoon uitzicht heeft op de valleien, beplant met olijven en vijeboomen, hier en daar afgewisseld door korenvelden, misschien dezelfde, waar eens Ruth de aren oplas, haar door de goedwilligheid van Boaz afgestaan. In deze velden van Efrata heeft ook Jakob, tot aandenken aan zijne geliefde Rachel, toen zij het leven had geschonken aan Benjamin en stierf, aldaar een gedenkteeken boven haar graf opgericht »aan den weg naar Efrata, hetwelk is Bethlehem.» Genesis 35. Op deze zelfde plaats werd ook David, de achterkleinzoon van Ruth, geboren, die in deze velden zijns vaders schapen hoedde en reeds